

Občanské právo procesní a trestní právo

Daniel Bartoň

Univerzita Karlova
Evangelická teologická fakulta

Základy práva, 7. února 2017

Civilní proces

Řízení před soudem
prvního stupně
Opravné prostředky
Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin
Vývojová stadia trestné
činnosti
Účastenství
Trestní sankce
Trestní odpovědnost
mladistvých

Civilní proces

Řízení před soudem prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Civilní proces

Řízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost mladistvých

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Druhy civilního procesu

- ▶ **Řízení nalézací** – směřuje k vydání rozhodnutí, kterým bude zjištěno nebo stanoveno, co je právem
- ▶ **Řízení vykonávací** – směřuje k zajištění realizace toho, co bylo zjištěno nebo stanoveno jako právo
- ▶ **Insolvenční řízení** – směřuje k vydání rozhodnutí o úpadku a způsobu jeho řešení
- ▶ **Zajišťovací řízení** – souhrn institutů směřujících k předběžnému zajištění práva nebo jeho výkonu
- ▶ **Rozhodčí řízení**

Civilní proces

Řízení před soudem

prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

- ▶ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- ▶ Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
- ▶ Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů
- ▶ Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád
- ▶ Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích
- ▶ Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích
- ▶ Zákon č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon
- ▶ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti ČR 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy

Civilní proces

Řízení před soudem

prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Základní principy

- ▶ Nezávislý a nestranný soudce (vyloučení soudce v případě pochybností o jeho nepodjatosti)
- ▶ Zákonný soud a soudce
- ▶ Rovnost účastníků
- ▶ Kontradiktornost řízení (možnost vyjádřit se k argumentům protistrany)
- ▶ Veřejnost řízení
- ▶ Ústnost a přímost řízení
- ▶ Rychlost a hospodárnost řízení
- ▶ Poučovací povinnost soudu

Civilní proces

Řízení před soudem

prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Soudní soustava

- ▶ Okresní soudy, obvodní soudy v Praze, Městský soud v Brně
- ▶ Krajské soudy, Městský soud v Praze, Krajský soud v Praze
- ▶ Vrchní soudy (Praha, Olomouc)
- ▶ Nejvyšší soud

Civilní proces

Řízení před soudem

prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Pravomoc a příslušnost

- ▶ **Pravomoc** – okruh záležitostí, o kterých soudy rozhodují
- ▶ **Příslušnost** – kritéria k určení soudu, který má konkrétní věc projednat a rozhodnout
  - ▶ **věcná** – kritérium pro určení soudu oprávněného pro řízení v 1. stupni
  - ▶ **funkční** – kritérium pro určení soudu oprávněného pro řízení v tom kterém stupni
  - ▶ **místní** – kritérium pro určení místa, kde se věcně a funkčně příslušný soud nachází (ponikatelé ji mohou změnit *prorogační dohodou*)

Civilní proces

Řízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mládežtých

Předžalobní upomínka

- ▶ Informace druhé strany o jejích povinnostech
- ▶ Popsání skutkového stavu a právní analýza situace
- ▶ Dání (poslední) šance k mimosoudnímu řešení sporu
- ▶ Získání náhrady nákladů řízení
- ▶ Prokázání toho, že jsme se snažili situaci řešit

Civilní proces

Řízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Náležitosti předžalobní upomínky

- ▶ Adresát, odesílatel
- ▶ Popsání skutkového stavu a právní analýza situace
- ▶ Návrh postupu a co se stane, když nebude dodržen
- ▶ Datum a podpis
- ▶ Přílohy
- ▶ Důkaz doručení (doručenka)

Civilní proces

Řízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Návrh na zahájení řízení – žaloba

- ▶ Úkon účastníka vůči soudu, který směřuje k zahájení řízení a vymezuje jeho rozsah
- ▶ **Náležitosti žaloby**
  - ▶ forma (písemná či ústně do protokolu)
  - ▶ označení soudu, účastníků, jejich zástupců
  - ▶ označení věci (právní důvod, rozsah nároku)
  - ▶ vylíčení rozhodných skutečností a označení důkazů
  - ▶ žalobní petit
  - ▶ datum, podpis
- ▶ **žalobní nárok** – čeho se žalobce domáhá
- ▶ **žalobní důvod** – hmotněprávní skutečnosti, o které žalobce svůj nárok opírá

Civilní proces

Řízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Časté chyby žalob

- ▶ Nevhodná formální úprava
- ▶ Absence předžalobní upomínky
- ▶ Snaha žádat soud o určení nového data splatnosti
- ▶ Nedostatečná skutková tvrzení a chybějící označení důkazů
- ▶ Špatně formulovaný petit
- ▶ Domáhání se náhrady nákladů řízení bez právního zastoupení

Civilní proces

Řízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Jednání ve věci

- ▶ Označení věci a výzva k příchodu do jednací síně
- ▶ Ověření účasti
- ▶ Zahájení jednání
- ▶ Návrh žalobce
- ▶ Vyjádření žalovaného
- ▶ Výzva k doplnění tvrzení a důkazů
- ▶ Sdělení výsledků přípravy (shodná a sporná tvrzení, jaké důkazy budou provedeny)
- ▶ Provádění důkazů
- ▶ Závěrečné řeči
- ▶ Vynesení rozsudku
- ▶ Skončení jednání

Civilní proces

Řízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Soudní rozhodnutí

- ▶ **Rozsudek** – vždy meritorní
- ▶ **Usnesení** – meritorní i nemeritorní (procesní)
- ▶ **Platební rozkaz**
  - ▶ běžný
  - ▶ elektronický
  - ▶ evropský
  - ▶ směnečný a šekový

Civilní proces

Řízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Nejdůležitější informace v rozsudku a jak je najít

- ▶ Kdo má co dělat či nedělat
- ▶ Hlavní důvody pro to, že soud rozhodl, jak rozhodl
- ▶ Kdo a proč bude platit náklady
- ▶ Jak lze rozhodnutí napadnout

Civilní proces

Řízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dne: 17.1.2011 - vo

Je vykonatelné dnem: 26.1.2011 - vlož

Obvodní soud pro Prahu

V Praze 4 - 02 - 2011

dnem: ..... / .. / ..

S písemně
Prof. M. V. Dvořák
Ej. 206

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu rozhodl soudcem Mgr. Martinem Řezníčkem v právní věci žalobce: **Městská část Praha** zastoupeného proti žalovaným: 1) ..... a 2) ..... oba bytem Praha zastoupeným JUDr. Josefem Karlíkem, advokátem se sídlem Praha 10, Počernická 22, o zaplacení 47.865,- Kč s příslušenstvím,

t a k t o :

I.

Žaloba o zaplacení částky 47.865,- Kč spolu s poplatkem z prodlení ve výši 0,5 promile denně z částek:

-14.505,- Kč od 1.10.2006 do zaplacení,

-17.876,- Kč od 1.12.2007 do zaplacení a

-15.484,- Kč od 1.11.2008 do zaplacení,

se ve vztahu k oběma žalovaným z a m í t á.

II.

Žalobce je povinen nahradit žalovaným na nákladech řízení částku ve výši 21.863,- Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalovaných.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se svou žalobou domáhá po žalovaných zaplacení shora uvedené částky s příslušenstvím.

Žalovaní nezaplatili žalobci nedoplatek z vyúčtování služeb za rok 2005 ve výši 14.505,- Kč, nedoplatek z vyúčtování služeb za rok 2006 ve výši 17.876,- Kč a nedoplatek z vyúčtování služeb za rok 2007 ve výši 15.484,- Kč.

Žalovaní žalobou uplatněný žalobní požadavek odmítní a navrhlí žalobu zamítnout.

Občanské právo
procesní a trestní
právo

Daniel Bartoň

Civilní proces

Řízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Fáze existence soudního rozhodnutí

- ▶ **Vznik rozhodnutí** – stanovení obsahu výroku rozhodnutí
- ▶ **Sdělení rozhodnutí** – vyhlášení, vyhotovení a doručení rozhodnutí
- ▶ **Právní moc rozhodnutí** – proti rozhodnutí není možné podat řádný opravný prostředek
- ▶ **Vykonatelnost rozhodnutí** – přímá vynutitelnost rozhodnutí státní mocí nebo pod její kontrolou

Civilní proces

Řízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

- ▶ Směřuje proti nepravomocnému rozhodnutí soudu prvního stupně
- ▶ Založeno na *apelačním principu* – odvolací soud přezkoumává rozhodnutí po stránce skutkové i právní, následně je může potvrdit, zrušit, nebo změnit
- ▶ Není přípustné např. proti usnesením, kterými se upravuje řízení, nebo proti rozsudkům v bagatelních věcech (plnění nepřevyšující 10.000,- Kč)
- ▶ Podává se do 15 dnů od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí u soudu, proti jehož rozhodnutí směřuje
- ▶ U odvolání proti meritornímu rozhodnutí je třeba uplatnit některý z odvolacích důvodů
- ▶ *Suspenzivní účinek* – napadené rozhodnutí nenabývá právní moci

Mimořádné opravné prostředky

- ▶ **Žaloba na obnovu řízení** – směřuje proti pravomocnému rozhodnutí, které napadá z hlediska nedostatku skutkových zjištění (nové skutečnosti, důkazy atp.)
- ▶ **Žaloba pro zmatečnost** – směřuje proti pravomocnému rozhodnutí, které napadá z hlediska nedostatku podmínek řízení nebo jiných závažných procesních pochybení
- ▶ **Dovolání** – směřuje proti pravomocnému rozhodnutí, které napadá pro nesprávné právní posouzení

Civilní proces

Řízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Poskytovatelé úvěrů a zápůjček

- ▶ Banky
- ▶ Nebankovní instituce
- ▶ Lichváři a jim podobná individua

Civilní proces

Řízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Nejčastější úvěrové produkty

- ▶ Spotřebitelské úvěry
- ▶ Hypoteční úvěry
- ▶ Kontokorenty
- ▶ Kreditní karty
- ▶ Prodej na splátky

Civilní proces

Řízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

- ▶ Rozhodování o žalobě na zaplacení peněžní částky bez meritorního přezkumu a ústního jednání
- ▶ Žalovanému se do vlastních rukou (bez možnosti náhradního doručení) doručuje platební rozkaz, který získá účinky pravomocného rozsudku, pokud proti němu není v relativně krátké lhůtě podán odpor
- ▶ Pokud je proti platebnímu rozkazu podán odpor, nastupuje standardní civilní řízení
- ▶ Rozlišujeme:
  - ▶ **Běžný platební rozkaz**
  - ▶ **Elektronický platební rozkaz** – žalovaná částka do 1 miliónu Kč, 15denní lhůta pro podání odporu
  - ▶ **Evropský platební rozkaz** – přeshraniční případy (EU kromě Dánska), 30denní lhůta pro podání odporu
  - ▶ **Směnečný a šekový platební rozkaz** – na základě předložení prvopisu směnky/šeku, 15denní lhůta pro podání námitek

Směnky

- ▶ Cenný papír dávající majiteli směnky nesporné právo požadovat ve stanovenou dobu na stanoveném místě stanovenou částku
- ▶ Slouží především k placení, úvěrování a zajištění
- ▶ Má abstraktní charakter – důvody jejího vystavení nehrají prakticky žádnou roli

Civilní proces

Rízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mládežnických

Rozhodčí řízení

- ▶ Způsob mimosoudního řešení sporů nezávislími a nestrannými rozhodci
- ▶ Pravomoc rozhodců zakládá rozhodčí smlouva, která má většinou podobu *rozhodčí doložky* ve smlouvě
- ▶ Pravidla rozhodčího řízení vyplývají z rozhodčí smlouvy, zákona č. 216/1994 Sb., příp. z pravidel stálého rozhodčího soudu
- ▶ Rychlejší, jednodušší, levnější, neveřejné – vhodné především pro profesionály (podnikatele)
- ▶ Zrušení rozhodčího nálezu soudem je možné jen ve výjimečných případech (např. neplatná rozhodčí smlouva, procesní pochybení, rozhodnutí sporu ze spotřebitelské smlouvy v rozporu s právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele nebo ve zjevném rozporu s dobrými mravy nebo veřejným pořádkem)

Civilní proces

Řízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Náhrada nákladů řízení

- ▶ Účastníkům řízení soud přiznává náhradu účelně vynaložených nákladů dle míry úspěchu ve věci (§ 142 a násl. o.s.ř.)
- ▶ Náhrada nákladů nemusí být přiznána, pokud jsou zde důvody hodné zvláštního zřetele (§ 150 o.s.ř.)
- ▶ Účelně vynaloženými náklady jsou téměř vždy náklady na právní zastoupení advokátem, které se vypočítají dle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (odměna + paušál za každý úkon právní služby)

Civilní proces

Rízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Výkon rozhodnutí (exekuce)

- ▶ Exekuce představuje nucený výkon exekučního titulu
- ▶ Výkon rozhodnutí mohou provádět *soudní vykonavatelé* nebo *soudní exekutoři*
- ▶ **Exekučním titulem je**
  - ▶ vykonatelné rozhodnutí soudu, exekutora, orgánu činného v trestním řízení nebo jiného orgánu veřejné moci (kromě rozhodnutí ve věcech správních a daňových)
  - ▶ vykonatelný rozhodčí nález
  - ▶ notářský zápis se svolením k vykonanosti
  - ▶ soudem schválený smír
- ▶ Odměny a náhrady exekutorů se řídí vyhláškou Ministerstva spravedlnosti ČR č. 330/2001 Sb.

Civilní proces

Řízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Oddlužení I

- ▶ Jeden ze způsobů řešení (hrozícího) úpadku, kdy jsou dlužníkovy dluhy sjednoceny, zajištění věřitelé jsou uspokojeni zcela, nezajištění do jimi schválené výše a zbytek dluhů může být dlužníkovi odpuštěn
- ▶ **Úpadek** – více věřitelů, peněžní závazky více než 30 dnů po splatnosti, neschopnost plnit své peněžité závazky
- ▶ Oddlužení může (až na výjimky) navrhnout pouze dlužník, který nemá dluhy z podnikání
- ▶ Součástí návrhu na povolení oddlužení by měly být:
  - ▶ příjmy za poslední 3 roky a očekávané příjmy v následujících 5 letech
  - ▶ seznam majetku a závazků
  - ▶ návrh způsobu oddlužení (zpeněžení majetkové podstaty nebo plnění dle splátkového kalendáře na dobu 5 let)

Civilní proces

Rízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Oddlužení II

- ▶ Oddlužení není možné povolit, pokud by nezajištění věřitelé obdrželi méně než 30 % hodnoty jejich pohledávek nebo pokud je návrhem sledován nepoctivý záměr
- ▶ Pokud dlužník splní řádně a včas všechny povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, vydá insolvenční soud na návrh dlužníka usnesení, jímž ho osvobodí od placení pohledávek, zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny

Civilní proces

Rízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mládežtých

Trestní právo

- ▶ **Trestní právo hmotné** – soubor právních norem stanovujících, co je trestným činem a jaké sankce za něj lze ukládat
- ▶ **Trestní právo procesní** – soubor právních norem upravujících postup orgánů činných v trestním řízení
- ▶ **Funkce trestního práva**
  - ▶ ochrana společnosti před kriminalitou
  - ▶ individuální a generální prevence
  - ▶ represivní
  - ▶ regulativní

Civilní proces

Řízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Základní zásady trestního práva

- ▶ *Nullum crimen, nulla poena sine lege* – k založení odpovědnosti za trestný čin je třeba, aby trestný čin a sankce byly napsány v zákoně, který musí existovat v době spáchání trestného činu a ustanovení zákona musí být dostatečně přesná, jasná a určitá
- ▶ Zásada subsidiarity trestní represe
- ▶ Zásada humanismu
- ▶ Zásada individuální odpovědnosti

Civilní proces

Rízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Prameny trestního práva

- ▶ Listina základních práv a svobod, mezinárodní smlouvy
- ▶ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- ▶ Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže
- ▶ Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
- ▶ Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád
- ▶ Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů
- ▶ Další zákony
- ▶ Amnestie prezidenta republiky (stanovují retroaktivně, které jednání není trestným činem)

Civilní proces

Řízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Trestný čin

- ▶ **Trestný čin** – protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně
- ▶ **Přečiny** – všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let
- ▶ **Zločiny** – všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny
- ▶ **Zvlášť závažné zločiny** – úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let
- ▶ Trestné činy se u mladistvých nazývají **provinění**

Civilní proces

Rízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Skutková podstata trestného činu

- ▶ Souhrn znaků, které určují, o jaký trestný čin jde
- ▶ **Obligatorní znaky**
  - ▶ **objekt** – zájem chráněný trestním zákonem, proti němuž čin směřuje
  - ▶ **objektivní stránka** – jednání, následek, příčinná souvislost mezi jednáním a následkem
  - ▶ **subjekt** – pachatel (kdokoliv trestně odpovědný)
  - ▶ **subjektivní stránka** – vnitřní psychický stav pachatele k jednání a jeho následkům (zavinění ve formě úmyslu nebo nedbalosti; vyžadován umysl, pokud zákon nestanoví jinak)
- ▶ **Fakultativní znaky** – místo jednání, čas jednání, hmotný předmět útoku, určitý prostředek spáchání, účinek, cíl (záměr), pohnutka (motiv)

Civilní proces

Rízení před soudem

prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Souběh a recidiva

- ▶ **Souběh trestných činů** – situace, kdy pachatel spáchal dva a více trestných činů dříve, než byl pro některý z nich pravomocně odsouzen
  - ▶ podle počtu skutků rozlišujeme souběh jednočinný a vícečinný
  - ▶ podle toho, zda jde o jednu skutkovou podstatu rozlišujeme souběh stejnorodý a nestejnorodý
- ▶ V rámci souběhu se neukládají tresty za jednotlivé trestné činy, ale ukládá se trest úhrnný (1 řízení, 1 rozhodnutí) nebo souhrnný (více řízení a více rozhodnutí)
- ▶ **Recidiva** – pachatel se opětovně dopustí trestného činu poté, co byl pravomocně odsouzen za spáchání jiného předcházejícího trestného činu

Civilní proces

Řízení před soudem

prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Vývojová stadia trestné činnosti

- ▶ Pojetí myšlenky spáchat trestný čin, popř. projevení této myšlenky
- ▶ **Příprava** – jednání, které záleží v úmyslném vytváření podmínek pro spáchání zvlášť závažného zločinu (zejména v jeho organizování, opatřování nebo přizpůsobování prostředků nebo nástrojů k jeho spáchání, ve spolčení, sročení, v návodu nebo pomoci k takovému zločinu); trestná, pokud to trestní zákon u příslušného trestného činu výslovně stanoví a pokud nedošlo k pokusu ani dokonání zvlášť závažného zločinu
- ▶ **Pokus** – jednání, které bezprostředně směřuje k dokonání trestného činu a jehož se pachatel dopustil v úmyslu trestný čin spáchat, je pokusem trestného činu, jestliže k dokonání trestného činu nedošlo
- ▶ **Dokonaný trestný čin**

Civilní proces

Rízení před soudem

prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Účastenství v širším slova smyslu

- ▶ **Spolupachatelství** – byl-li trestný čin spáchán úmyslným společným jednáním dvou nebo více osob, odpovídá každá z nich, jako by trestný čin spáchala sama
- ▶ **Účastenství v užším smyslu** – na dokonaném trestném činu nebo jeho pokusu
  - ▶ **organizátorství** – úmyslné zosnování nebo řízení trestného činu
  - ▶ **návodcovství** – úmyslné vzbuzení v jiném rozhodnutí spáchat trestný čin
  - ▶ **pomoc** – úmyslné usnadnění spáchání trestného činu

Civilní proces

Řízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

- ▶ Prostředek státního donucení, který stát užívá k ochraně zájmů chráněných trestním zákonem
- ▶ **Druhy trestů** (u dospělých fyzických osob)
  - ▶ odnětí svobody
  - ▶ domácí vězení
  - ▶ obecně prospěšné práce
  - ▶ propadnutí majetku
  - ▶ peněžitý trest
  - ▶ propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty
  - ▶ zákaz činnosti
  - ▶ zákaz pobytu
  - ▶ zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce
  - ▶ ztráta čestných titulů nebo vyznamenání
  - ▶ ztráta vojenské hodnosti
  - ▶ vyhoštění
- ▶ Uložený trest nesmí být krutý a měl by být přiměřený povaze a závažnosti spáchaného trestného činu a poměrům pachatele

Civilní proces

Rízení před soudem

prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Ochranná opatření

- ▶ Primárním účelem není újma odsouzeného, ale ochrana
- ▶ **Druhy ochranných opatření**
  - ▶ **ochranné léčení** – pobyt pachatele na svobodě je nebezpečný a trestný čin byl spáchán ve stavu nepřičetnosti, zmenšené přičetnosti, vyvolaném duševní poruchou nebo pod vlivem návykových látek
  - ▶ **zabezpečovací detence** – když nepostačuje ochranné léčení
  - ▶ **zabrání věci nebo jiné majetkové hodnoty** – když není možné uložit trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty
  - ▶ **ochranná výchova** – používá se u mladistvých

Civilní proces

Rízení před soudem

prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých

Trestní odpovědnost mladistvých

▶ **Mládež**

- ▶ **děti** – osoby, které nedovršily 15. rok věku, nejsou trestně odpovědné (mohou se dopustit jen *činu jinak trestného*)
  - ▶ **mladiství** – osoby, které dovršily 15. rok věku, ale nedovršily 18. rok věku
- ▶ Mladiství se mohou dopustit **provinění**, za které jim mohou být uložena **opatření**
- ▶ **výchovná** – dohled probačního úředníka, probační program, výchovné povinnosti, výchovná omezení, napomenutí s výstrahou
  - ▶ **ochranná**
  - ▶ **trestní**

Civilní proces

Rízení před soudem
prvního stupně

Opravné prostředky

Dluhová problematika

Trestní právo

Trestný čin

Vývojová stadia trestné
činnosti

Účastenství

Trestní sankce

Trestní odpovědnost
mladistvých